
Lokalne kolędy i pastorałki

Data publikacji: 24.12.2014 17:30

Święta zbliżają się wielkimi krokami. Całymi rodzinami zasiądziemy przy wigilijnych stołach do wspólnej kolacji. W jej trakcie lub tuż po jej zakończeniu, a może nawet wcześniej- w trakcie przygotowywania wyjątkowych posiłków- usłyszymy melodie znane nam od pokoleń. Słowa takich kolęd jak 'Cicha noc' czy 'Dzisiaj w Betlejem' zabrzmiały w ustach naszych bliskich lub znanych piosenkarzy w telewizji lub w radiu. Czy w którymś z domów w naszym regionie słychać lokalne kolędy i pastorałki?

Kolędy to polskie pieśni religijne o tematyce bożonarodzeniowej, jednak ich obecne znaczenie ustalono dopiero w XVII w. Wcześniej terminem tym określano wszelkie utwory winszujące, a także podarki rozdawane służbie i ubogim. Najstarsze zapisane teksty polskich pieśni świątecznych pochodzą z XV w.

Szczególnym rodzajem tego typu utworów są pastorałki, które w przeciwieństwie do kolęd, nie mają charakteru kościelnego - ich autorami byli przede wszystkim anonimowi poeci ludowi. Na szczęście nie jest to reguła. Wśród znanych twórców wymienia się m.in. Adama Sikorę (1819 – 1871) - nierozdzielnie związanego z historią Jabłonkowa. Najbardziej znane dzieła wydał w tomach: Kolędy pastuszków, które napisał dla ludu śląsko-polskiego Adam Sikora majster tkacki w Jabłonkowie oraz Pieśni pasterskie o Narodzeniu Pańskim.

W 1898 roku powstała kolęda „Betlejem”, za której autorkę uważa się Marię Kuś z Pierścica. Utwór rozpoczynający się od słów „Co za blask? Co się dzieje? Tam goreje. Bracia patrzcie wszyscy. Aniołowie się zjawiają, cudnymi głosy śpiewają. Pastuszkom nowinę o Bożej Dziedzinie” śpiewano i deklamowano podczas jasełek, które organizowano w pierścieckim kościele.

Warto wspomnieć również o niemieckiej kolędzie „Na betlejemskiej ziemi”, do której słowa napisał Friedrich Spee von Lagenfeld - znany barokowy liryk. Powyższa pieśń była chętnie śpiewana na czas Bożego Narodzenia w Skoczowie, jednak w odmiennej od oryginału formie. Organista miejscowego kościoła katolickiego Wiktor Zachl napisał nową, bardziej sentymentalną melodię, natomiast z pierwotnej trzeciej zwrotki utworzył refren. Interpretacja Zachla była znana i wykonywana wyłącznie w Skoczowie.

To tylko kilka przykładów wkładu naszych lokalnych twórców kolęd i pastorałek. Czy w nadchodzącym czasie będziemy mogli usłyszeć ich utwory w miejscowych kościołach? Odpowiedzi na to pytanie udziela ks. Mirosław Czyż z Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Skoczowie. – ***W czasie Świąt Bożego Narodzenia oraz podczas koncertu kolęd, który odbędzie się 6 stycznia o godz. 10:00 w naszym kościele, męski chór Gloria wykona dwie lokalne kolędy: "Noc ciszą senną" (autorstwa Marii Brody - przyp. red.) oraz "Zatrzymajcie się ludzie" (autorstwa Adeli Bajko - przyp. red.). Twórcą melodii do obu przytoczonych przez księdza pieśni jest dyrygent chóru Gloria - Bolesław Noga.***

Piotr Dobrowolski

Uwaga Konkurs!

Mamy dla Was 10 płyt z pastorałkami w wykonaniu Wałachów i Stanisława Deja. Płyty zdobędą ci, którzy jako pierwsi w komentarzach poniżej odpowiedzą poprawnie na pytanie: *W którym wieku rozpowszechniły się w Polsce pastorałki?*

Konkurs zakończony!

Postanowiliśmy nagrodzić wszystkich, którzy wzięli udział w konkursie :) Płytę można odebrać w siedzibie redakcji

OX.PL (Skoczów, ul. Wałowa 3) w godz. 8.00-16.00 od pon do piątku.